

Załącznik nr 10
do Regulaminu konkursu nr RPMP.08.02.00-IP.02-12-005/21

**DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE
MAŁOPOLSKIM**

Spis treści

Diagnoza sytuacji na małopolskim rynku pracy	3
Zmiany bezrobocia w województwie małopolskim	3
Zmiany w zatrudnieniu w województwie małopolskim	5
Informacja na temat grup możliwych do objęcia wsparciem w ramach naboru	7
Osoby powyżej 50. roku życia	7
Osoby długotrwale bezrobotne	10
Kobiety	12
Osoby z niepełnosprawnościami	15
Osoby o niskich kwalifikacjach	18

Diagnoza sytuacji na małopolskim rynku pracy

Stosunkowo stabilna sytuacja na małopolskim rynku pracy w 2019 roku została zachwiana przez wybuch epidemii COVID-19 w marcu 2020 roku. Związane z epidemią ograniczenia w funkcjonowaniu przedsiębiorstw i instytucji wpłynęły na decyzje przedsiębiorców dot. zatrudniania i spowodowały zmiany w poziomie bezrobocia w Małopolsce. Epidemia zahamowała (a w niektórych przypadkach – odwróciła) dotychczasowe trendy występujące na małopolskim rynku pracy m.in.:

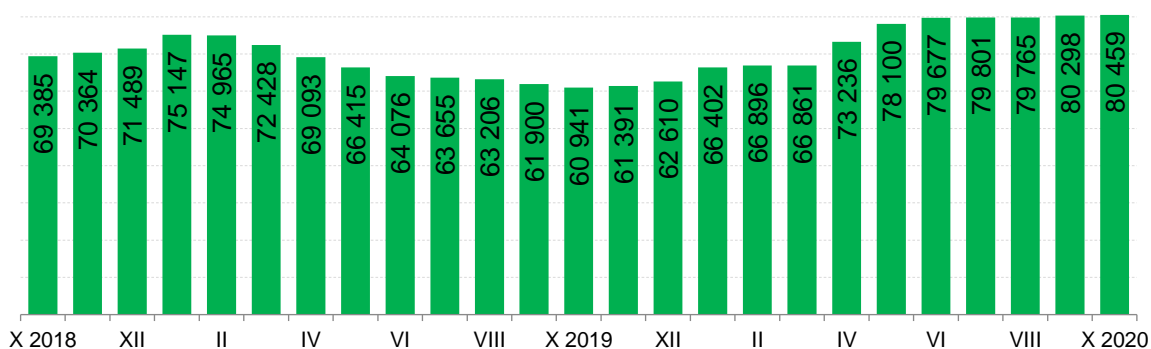
- spadek bezrobocia
- wzrost liczby osób aktywnych zawodowo
- wzrost liczby wolnych miejsc pracy
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych.

Zmiany bezrobocia w województwie małopolskim

Począwszy od 2013 roku liczba bezrobotnych w województwie małopolskim malała, osiągając na koniec 2019 r. rekordowo niski poziom 62 610 osób. Stan epidemii zahamował trend spadkowy i od kwietnia 2020 r. obserwowany jest sukcesywny wzrost bezrobocia w regionie.

Na koniec października 2020 r. w ewidencji powiatowych urzędów pracy zarejestrowanych było 80 459 osób, tj. o 19,5 tys. osób więcej niż rok wcześniej. W ciągu 8 miesięcy trwania epidemii (od marca do października) liczba bezrobotnych w Małopolsce wzrosła o 13,5 tys. osób.

Wykres 1: Liczba bezrobotnych w województwie małopolskim, październik 2018 r. – październik 2020 r.

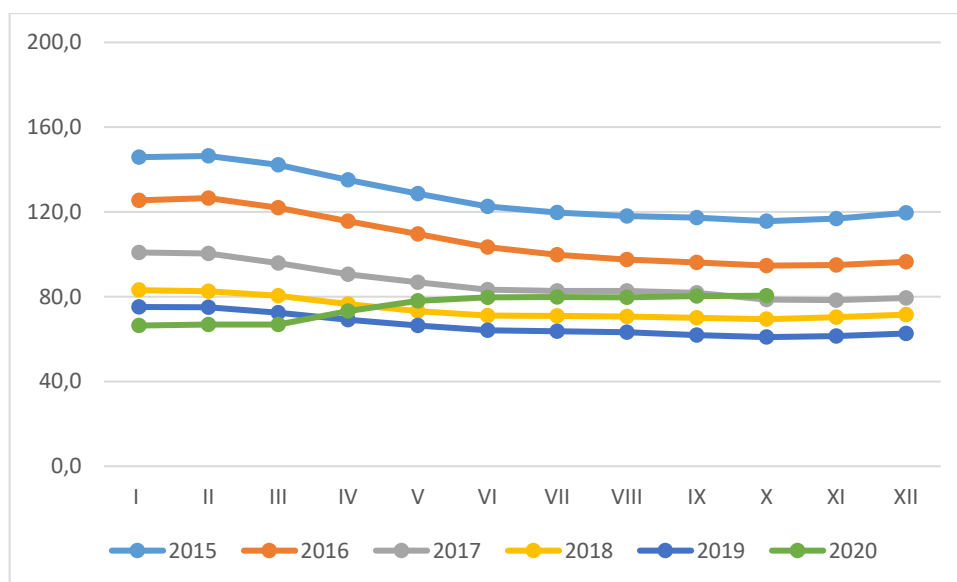

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01).

Stan epidemii wpłynął na naturalne wahania bezrobocia w ciągu roku. Zwykle

w okresie wiosenno-letnim liczba osób bezrobotnych spadała w związku z okresowym charakterem niektórych branż i zwiększeniem zapotrzebowania na prace sezonowe np. w budownictwie, turystyce czy rolnictwie. W 2020 r. widoczne jest odwrócenie trendów sezonowych, a liczba osób bezrobotnych z miesiąca na miesiąc wzrasta, osiągając i utrzymując się na poziomie zbliżonym do roku 2017.

Wykres 2: Poziom bezrobocie w Małopolsce w poszczególnych miesiącach w latach 2015-2019 oraz od stycznia do października 2020 r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01).

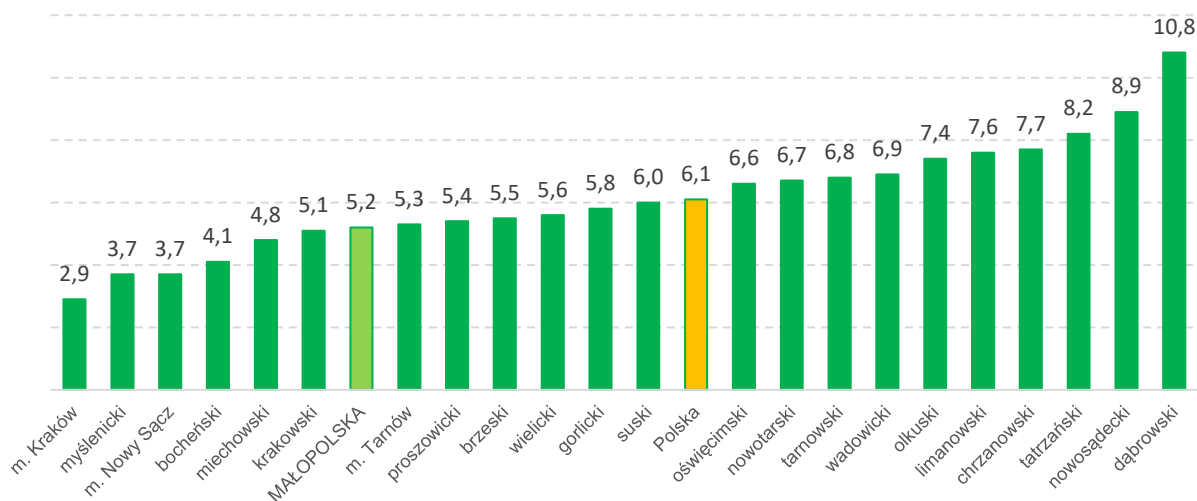
Wzrost liczby bezrobotnych w okresie epidemii wpłynął także na wzrost wartości stopy bezrobocia. W październiku stopa bezrobocia w Małopolsce wyniosła 5,2%, tj. o 1,2 pp. więcej niż w tym samym miesiącu poprzedniego roku. Od początku epidemii wartość stopy bezrobocia w województwie wzrosła o 0,9 pp. W maju Małopolska przesunęła się z 3. na 4. miejsce (po woj. wielkopolskim, śląskim i mazowieckim) wśród regionów z najniższą stopą bezrobocia i utrzymała je w kolejnych miesiącach. Województwo osiąga wyniki poniżej średniej w kraju – w październiku różnica pomiędzy wartością wojewódzką a krajową wyniosła 0,9 pp.

Poziom bezrobocie jest mocno zróżnicowany terytorialnie, w październiku stopa bezrobocia rejestrowanego przyjęła wartości między 2,9% a 10,8%. Powiaty z najwyższą stopą to: dąbrowski (10,8%), nowosądecki (8,9%) i tatrzański (8,2%). Najniższa stopa bezrobocia cechuje Kraków (2,9%), powiat myślenicki i Nowy Sącz (3,7%).

W odniesieniu do października ubiegłego roku tylko w powiecie tatrzańskim odnotowano spadek stopy bezrobocia (o 0,1 pp.). We wszystkich pozostałych

powiatach Małopolski odnotowano wzrost stopy bezrobocia – największy w powiecie wadowickim (o 2,3 pp.), a najmniejszy w powiecie olkuski (o 0,7 pp.).

Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %) w powiatach woj. małopolskiego, stan na koniec października 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmiany w zatrudnieniu w województwie małopolskim

Ograniczenie działalności przedsiębiorstw z wielu branż w początkowej fazie pandemii widocznie zmniejszyło popyt na pracowników. Liczba ofert pracy zgłaszanych do urzędów w kwietniu wyniosła 3 608, tj. o 1 978 mniej w stosunku do poprzedniego miesiąca i ponad dwukrotnie mniej niż w lutym tego roku. Zniesienie części ograniczeń, m.in. dla branży gastronomicznej, hotelarskiej czy handlu w drugiej połowie maja oraz poprawa nastrojów społecznych w sezonie wakacyjnym sprawiły, że liczba ofert pracy zgłaszanych do urzędów w kolejnych miesiącach rosła, osiągając we wrześniu wynik 7 127 ofert (tylko o 520 mniej niż w roku poprzednim). Październik wyhamował tę pozytywną tendencję. Zapowiedź drugiej fali zakażeń, wprowadzanie nowych restrykcji i niepewność przedsiębiorców co do dalszego funkcjonowania sprawiły, że pracodawcy znów wstrzymali procesy rekrutacyjne. W październiku liczba ofert pracy zgłaszana do PUP w Małopolsce wyniosła 6 786, tj. o 4,8% mniej w stosunku do poprzedniego miesiąca i aż o 26,7% mniej w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku.

Łącznie od stycznia do października 2020 r. do małopolskich PUP wpłynęło 60,0 tys. ofert pracy, tj. o 26,2% mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Spośród ofert zgłoszonych w tym okresie 18,0% stanowiły oferty pracy subsydiowanej.

Wyraźny spadek ofert pracy w związku z epidemią odnotowano także na największych portalach rekrutacyjnych w Polsce. Zgodnie z raportem firmy Grant Thornton – „Rynek pracy w czasie COVID-19” w kwietniu liczba ofert pracy opublikowana na 50 największych portalach rekrutacyjnych wyniosła 141,6 tys., tj. o ponad połowę mniej niż w kwietniu ubiegłego roku. Wyraźnie niższy poziom ofert pracy w stosunku do poprzedniego roku utrzymał się w maju. Według badań, liczba nowych ofert opublikowanych w tym miesiącu wyniosła 195,1 tys., tj. o 41,6% mniej niż w maju 2019r¹. Kolejne miesiące przyniosły wzrost ofert pracy, a tendencja ta utrzymywała się aż do października, w którym pracodawcy opublikowali na portalach rekrutacyjnych jedynie 240,3 tys. nowych ofert pracy tj. o 27,2 tys. ofert mniej niż we wrześniu 2020 roku oraz o 64,6 tys. mniej niż w październiku ubiegłego roku. Roczny spadek liczby miejsc pracy pogłębił się w październiku do 21,2%, chociaż jeszcze we wrześniu wynosił jedynie 9,9%.

Wśród dużych aglomeracji miejskich – zwykle zapewniających wiele miejsc pracy, swoją wysoką pozycję utrzymał Kraków. W okresie epidemii, w samym Krakowie pozostało otwartych prawie tyle samo rekrutacji co łącznie w innych pięciu dużych miastach (Gdańsku, Poznaniu, Bydgoszczy, Lublinie i Katowicach). Obecnie na 1000 mieszkańców przypada tu około 15 nowych ofert pracy, podczas gdy średnio w Polsce jest to zaledwie 9 ofert².

W województwie małopolskim na koniec października 2020 r. zarejestrowanych było 422,8 tys. podmiotów gospodarczych, z których 310,5 tys. (73,5%) to działalności gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne. W październiku zarejestrowano 2,9 tys. nowych podmiotów gospodarczych, w tym 2,4 tys. działalności osób fizycznych. W strukturze małopolskich firm według wielkości zatrudnienia przeważają podmioty mikro, zatrudniające do 9 pracowników – 408,1 tys. (tj. 96,5% wszystkich podmiotów), a następnie podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób – 12,1 tys. (2,9%). Przedsiębiorstwa średnie, z liczbą pracowników między 50 a 249, stanowiły 0,6% małopolskich firm. Firm dużych było zaledwie 337 (0,08%)³.

¹ *Rynek pracy w czasie covid-19*, Grant Thornton, Edycja III, czerwiec 2020 r., dostęp: <https://grantthornton.pl/wp-content/uploads/2020/06/Rynek-pracy-w-czasie-koronawirusa-w-maju-RAP-ORT.pdf> [21.07.2020]

² *Rynek pracy w czasie covid-19*, Grant Thornton, Edycja VIII, październik 2020 r., dostęp: <https://grantthornton.pl/wp-content/uploads/2020/11/Rynek-pracy-w-czasie-koronawirusa-w-pa%C5%BAdzierniku-1.pdf>, [08.12.2020]

³ *Informacja miesięczna o podmiotach gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON – październik 2020*, GUS.

Informacja na temat grup możliwych do objęcia wsparciem w ramach naboru

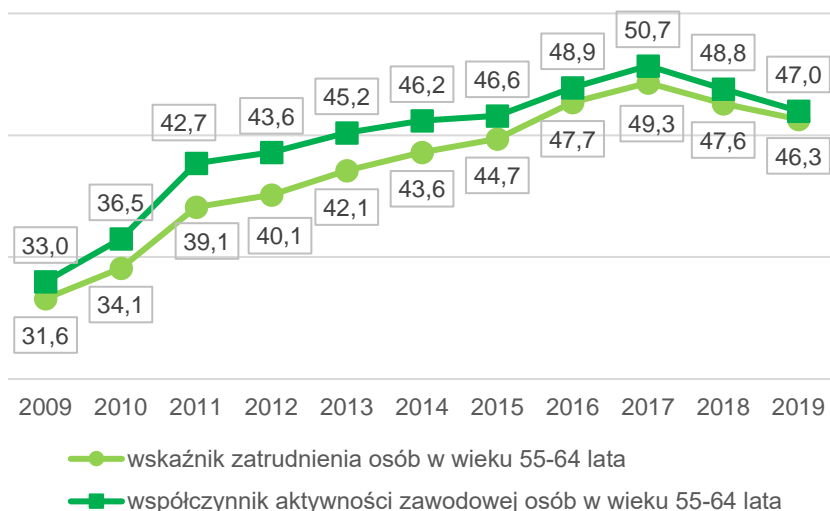
Zgodnie z Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych RPO WM grupę docelową w Działaniu 8.2 stanowią osoby w wieku 30 lat i więcej pozostające bez pracy, należące co najmniej do jednej z poniższych grup:

- osoby powyżej 50. roku życia,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- kobiety,
- bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 (nie należący do w/w grup, których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza), przy założeniu, że ta grupa docelowa nie może stanowić więcej niż 20% ogółu bezrobotnych objętych wsparciem w projekcie oraz z zastrzeżeniem, że udzielenie wsparcia ma prowadzić do podwyższenia lub nabycia nowych kwalifikacji czy kompetencji lub utrzymania i formalnego potwierdzenia kwalifikacji lub kompetencji uczestników projektów.

Osoby powyżej 50. roku życia

W Małopolsce istotnym problemem pozostaje niski poziom aktywności zawodowej w grupie wiekowej 50+. Na koniec 2019 r. współczynnik aktywności zawodowej w grupie wiekowej 55-64 lata wynosił w województwie 47%, co oznacza, że mniej niż połowa osób z tej grupy była aktywna zawodowo (pracowała, poszukiwała pracy lub była bezrobotna). Wskaźnik zatrudnienia, informujący jaka część danej populacji pracuje, wyniósł dla tej grupy wiekowej 46,3%. Wartości obu wskaźników były niższe niż rok wcześniej i zbliżyły się do poziomu sprzed 3 ostatnich lat.

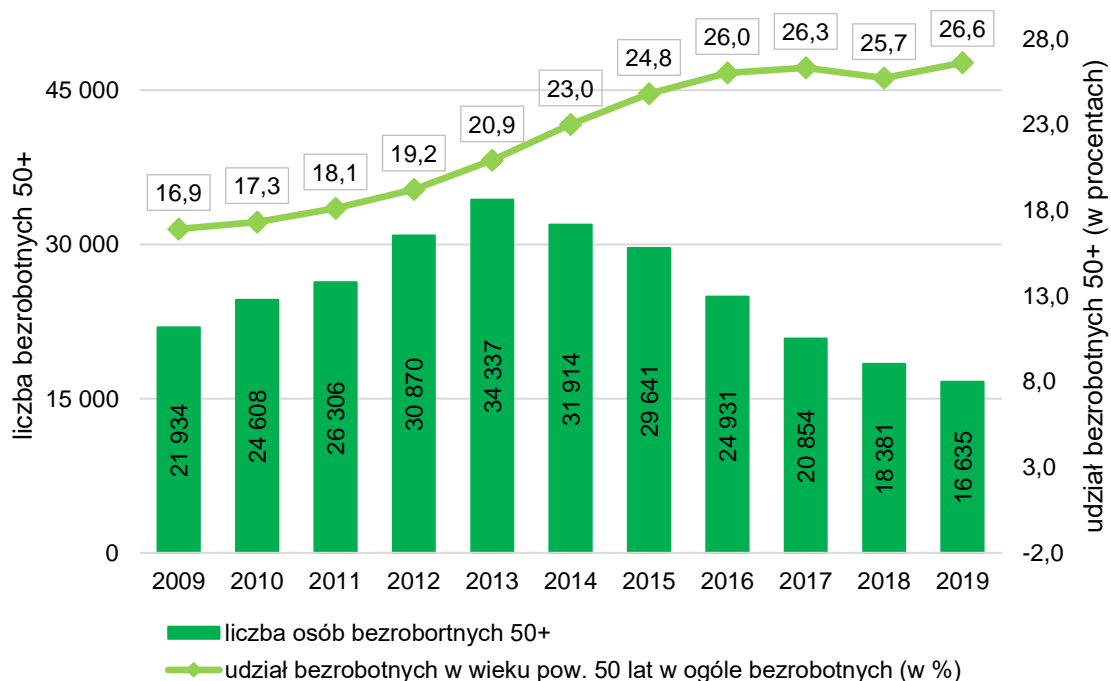
Wykres 4. Zmiana wskaźnika aktywności zawodowej oraz wskaźnika zatrudnienia Małopolan w wieku 50-64 lata (IV kwartał), lata 2009-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na koniec 2019 roku w Małopolsce zarejestrowanych było 16,6 tys. bezrobotnych mających co najmniej 50 lat. Pomimo 9,5% spadku ogólnej liczby bezrobotnych w tej grupie wiekowej (o 1,7 tys. mniej osób niż rok wcześniej) udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia wśród wszystkich zarejestrowanych wzrósł i osiągnął najwyższy poziom w ciągu ostatnich 10 lat (26,6%).

Wykres 5. Liczba i udział bezrobotnych w wieku 50 i więcej lat wśród małopolskich bezrobotnych ogółem, lata 2009 – 2019.

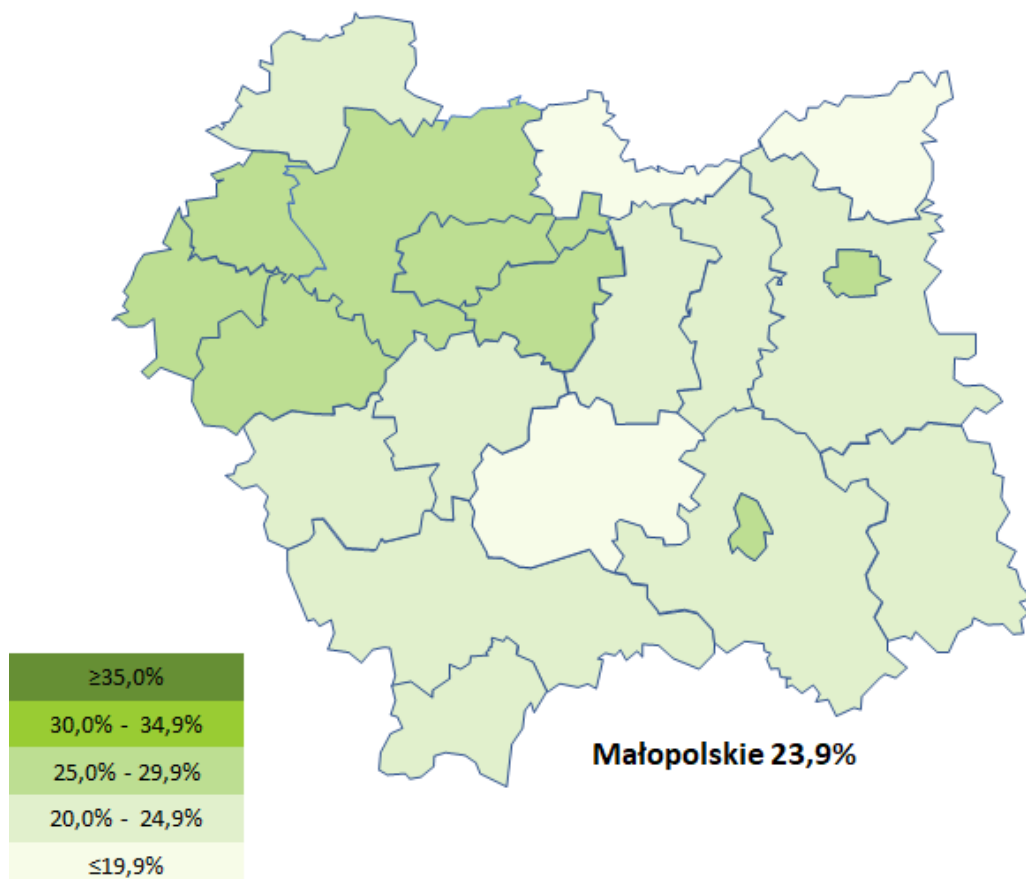

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01).

Ograniczenie bezpośredniej obsługi klienta wynikające z zagrożenia epidemicznego w marcu 2020 r. i konieczność rejestracji on-line w urzędzie pracy, a także wysokie ryzyko zakażenia wirusem wśród osób starszych spowodowało, że w czasie epidemii liczba osób powyżej 50 r.ż. wśród rejestrujących się była niższa niż w roku poprzednim. W marcu do małopolskich PUP zgłosiły się 1 222 osoby powyżej 50 r.ż., tj. o 231 mniej niż w marcu 2019 r. Według stanu na koniec października w małopolskich urzędach pracy zarejestrowanych było 19,3 tys. osób powyżej 50 r.ż., co stanowiło 23,9% ogółu bezrobotnych.

Odsetek bezrobotnych mających 50 lat i więcej w małopolskich powiatach wynosi od 17,5% w dąbrowskim, do 28,2% w Krakowie. Wysokim udziałem osób starszych wśród bezrobotnych cechują się przede wszystkim duże miasta – Kraków, Tarnów, Nowy Sącz oraz powiat wielicki. Poza wspomnianym powiatem dąbrowskim, niski (poniżej 20%) udział osób starszych w ogóle bezrobotnych odnotowuje się w powiatach: limanowskim i proszowickim.

Mapa 1. Udział bezrobotnych 50+ w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych, październik 2020r.

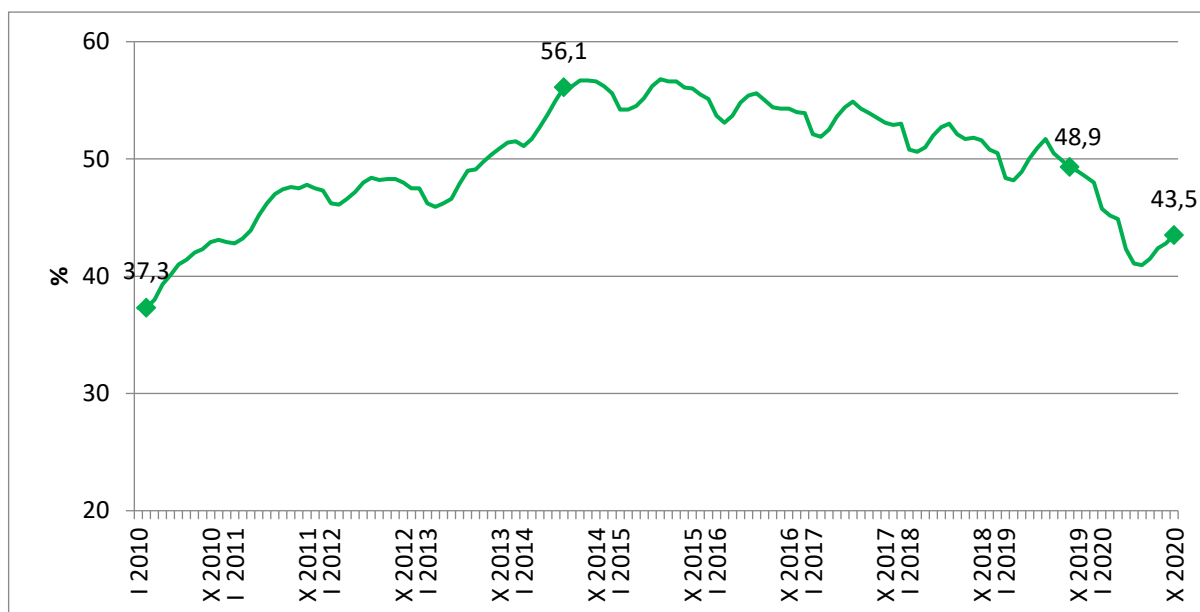
Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01).

Osoby długotrwale bezrobotne

Zgodnie z definicją przyjętą dla okresu programowania 2014-2020 pod pojęciem osoby długotrwale bezrobotnej rozumieć należy w przypadku osób w wieku 25 lat lub więcej – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy. Okres pozostawania na bezrobociu nie jest jednoznaczny z okresem pozostawania osobą bezrobotną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy. Definicja osoby długotrwale bezrobotnej przyjęta przez Komisję Europejską różni się od tej wskazanej w *Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, zgodnie z którą osobą długotrwale bezrobotną jest osoba pozostająca zarejestrowana jako osoba bezrobotna przez okres co najmniej roku w ciągu 2 ostatnich lat. Ponieważ nie ma danych dotyczących długotrwałego bezrobocia w ujęciu definicji przyjętej dla okresu programowania 2014-2020, jedyną możliwością przeanalizowania zasięgu tego zjawiska jest oparcie się na danych z zakresu bezrobocia rejestrowanego.

Problem długotrwałego bezrobocia od wielu lat dotyka prawie połowę zarejestrowanych bezrobotnych. Choć po wyraźnym wzroście w latach 2010-2014 następował systematyczny spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, a w ciągu ostatniego roku (od października 2019 r. do października 2020 r.) udział ten zmniejszył się o 5,4 pp., to nadal w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostają klienci, którzy ze względu na swoją sytuację życiową mają mniejszy potencjał na znalezienie i utrzymanie zatrudnienia, a wydłużający się czas pozostawania bez pracy ciągle oddala ich od rynku. Spadek popytu na zatrudnienie w okresie epidemii tylko pogłębił ich problemy ze znalezieniem pracy.

Wykres 6. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych styczeń 2010 r. – październik 2020 r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01).

Na koniec października 2020 r. w rejestrach PUP figurowało 35 034 długotrwale bezrobotnych, tj. 43,5% ogółu zarejestrowanych (o 0,7pp. więcej niż w poprzednim miesiącu). W grupie tej 60,3% stanowiły kobiety.

W małopolskich powiatach obserwuje się duże zróżnicowanie odsetka osób długotrwale bezrobotnych. Pod koniec października 2020 r. ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wynosił od 22,7% w powiecie myślenickim, do 58,1% w tatrzańskim. Poza powiatem tatrzańskim przeważający udział długotrwale bezrobotnych odnotowano także w powiecie dąbrowskim (56,7%) oraz olkuskim (54,7%).

Tabela 1. Długotrwale bezrobotni w rejestrach powiatowych urzędów pracy w Małopolsce, październik 2020r.

powiaty	bezrobotni ogółem	długotrwale bezrobotni	odsetek długotrwale bezrobotnych w ogóle
myślenicki	1 840	417	22,7%
Nowy Sącz miasto	1 748	545	31,2%
suski	2 048	728	35,5%
bocheński	1 695	634	37,4%
wadowicki	4 221	1 631	38,6%
Kraków miasto	14 682	5 781	39,4%
wielicki	2 881	1 149	39,9%
nowotarski	4 656	1 900	40,8%

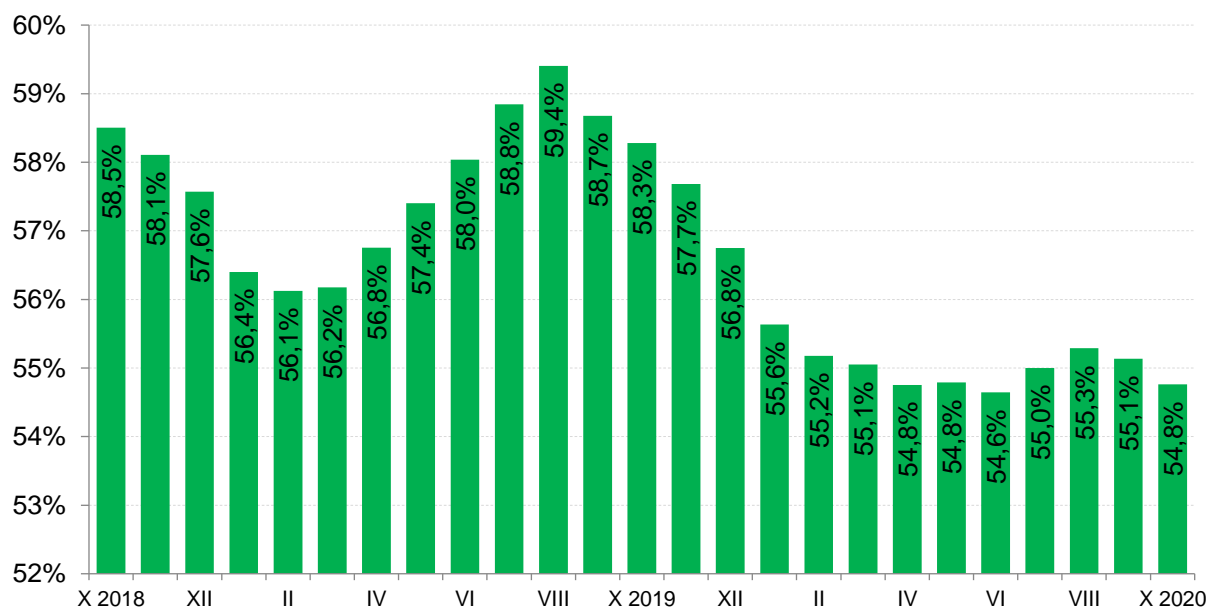
krakowski	5 586	2 327	41,7%
oświęcimski	3 450	1 454	42,1%
gorlicki	2 745	1 213	44,2%
limanowski	4 307	1 907	44,3%
chrzanowski	3 316	1 478	44,6%
proszowicki	995	462	46,4%
brzeski	2 005	932	46,5%
Tarnów miasto	2 930	1 389	47,4%
miechowski	1 033	494	47,8%
tarnowski	4 896	2 355	48,1%
nowosądecki	6 959	3 476	49,9%
olkuski	3 504	1 915	54,7%
dąbrowski	2 543	1 442	56,7%
tatrzański	2 419	1 405	58,1%
Małopolska	80 459	35 034	43,5%

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01).

Kobiety

W rejestrach powiatowych urzędów pracy przeważają kobiety, przy czym ich udział w ogóle bezrobotnych z roku na rok maleje. Według stanu na koniec października 2020 r. w województwie małopolskim zarejestrowanych było 44,1 tys. bezrobotnych kobiet i 36,4 tys. bezrobotnych mężczyzn. Tym samym udział kobiet w ogóle bezrobotnych wyniósł 54,8% - o 3,5 pp. mniej niż rok wcześniej.

Wykres 7. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych, październik 2018 r. – październik 2020r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01).

W poszczególnych powiatach odsetek kobiet wśród bezrobotnych wynosił od 44,6% w tatrzańskim, do 66,5% w nowosądeckim. W 14 powiatach udział kobiet w strukturze bezrobotnych był niższy niż średnio w województwie. Poza powiatem tatrzańskim kobiety stanowiły mniejszość bezrobotnych w powiecie proszowickim i w Krakowie. Wysoki (obok powiatu nowosądeckiego) odsetek kobiet wśród bezrobotnych wyróżnia także powiaty: brzeski i limanowski (60,0%).

Tabela 2. Bezrobotne kobiety w rejestrach powiatowych urzędów pracy w Małopolsce, październik 2020r.

powiaty	bezrobotni ogółem	bezrobotne kobiety	odsetek bezrobotnych kobiet w ogóle
tatrzański	2419	1080	44,6%
proszowicki	995	472	47,4%
Kraków miasto	14682	7318	49,8%
nowotarski	4656	2335	50,2%
miechowski	1033	529	51,2%
suski	2048	1060	51,8%
krakowski	5586	2901	51,9%
olkuski	3504	1864	53,2%
myślenicki	1840	987	53,6%
dąbrowski	2543	1375	54,1%
wadowicki	4221	2285	54,1%
chrzanowski	3316	1796	54,2%
wielicki	2881	1561	54,2%
bocheński	1695	919	54,2%
Nowy Sącz miasto	1748	970	55,5%
oświęcimski	3450	1963	56,9%
Tarnów miasto	2930	1669	57,0%
tarnowski	4896	2914	59,5%
gorlicki	2745	1645	59,9%
limanowski	4307	2583	60,0%
brzeski	2005	1204	60,0%
nowosądecki	6959	4631	66,5%
Razem	80459	44061	54,8%

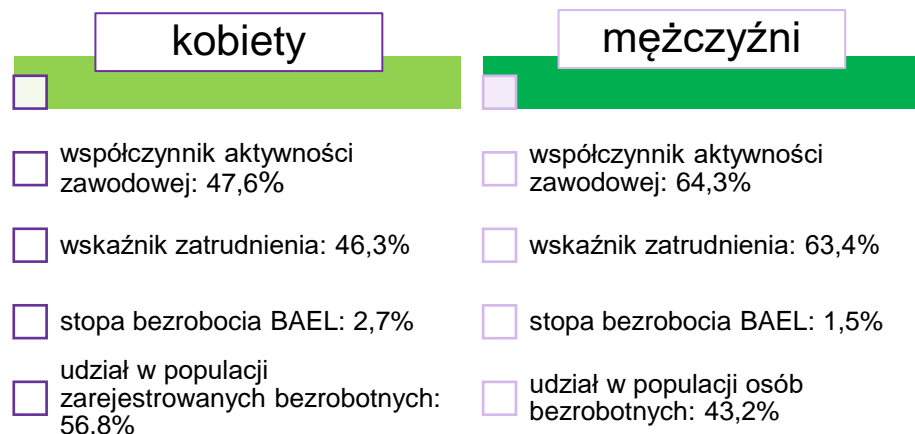
Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01)

Dysproporcje pomiędzy płciami w podejmowaniu aktywności zawodowej potwierdzają dane dotyczące współczynnika aktywności zawodowej⁴ oraz wskaźnika zatrudnienia⁵. Dla mężczyzn od wielu lat przyjmują one wartości wyższe niż dla kobiet.

⁴ Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności.

⁵ Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako procentowy udział pracujących w ogólnej liczbie ludności.

Tabela 3. Mierniki aktywności zawodowej w podziale na płeć (IV kwartał) 2019r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS oraz ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01).

Korzystna sytuacja na rynku pracy w 2019 roku sprawiła, że w ciągu roku (od ostatniego kwartału 2018 do ostatniego kwartału 2019 roku) współczynnik aktywności zawodowej Małopolanek zwiększył się o 0,9 pp. osiągając wynik 47,6%. Wzrósł także wskaźnik zatrudnienia kobiet – z 44,7% do 46,3%. W związku z ogólnym spadkiem bezrobocia w 2019 r., stopa bezrobocia BAEL wśród kobiet wyniosła o 1,5 pp. mniej niż w roku poprzednim i osiągnęła poziom 2,7%. Spadł także o 0,8 pp. odsetek kobiet wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Do wybuchu epidemii w marcu br. bezrobocie w Małopolsce pozostawało na niskim poziomie i utrzymywało tendencje spadkową. Dlatego na koniec I kwartału 2020 r. wartość stopy bezrobocia wg BAEL⁶ dla kobiet wyniosła tylko 2,9%, a dla mężczyzn jeszcze mniej – 2,3%, tj. odpowiednio o 0,9 pp. i 2,4 pp. mniej niż na koniec I kwartału 2019 r.⁷. Okres epidemii zahamował pozytywne tendencje związane z aktywnością zawodową kobiet i pogłębił dysproporcje na rynku pracy pomiędzy płciami.

Problemy kobiet na rynku pracy silnie powiązane są z koniecznością łączenia pracy z obowiązkami rodzinnymi. Na koniec października 2020 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 14,6 tys. bezrobotnych którzy deklarowali sprawowanie opieki nad co najmniej jednym małym dzieckiem (do 6. roku życia). Zdecydowaną

⁶ Bezrobotny wg BAEL to osoba w wieku 15-74 lata, która jednocześnie spełnia trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie była osobą pracującą, aktywnie poszukiwała pracy i była gotowa podjąć pracę w badanym tygodniu lub następnym. Za bezrobotnego uważa się również osobę, która nie poszukiwała pracy, ponieważ oczekiwała na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz była gotowa ją podjąć. W badaniu BAEL do bezrobotnych nie zalicza się osób, które pracują w szarej strefie lub nie są w rzeczywistości zainteresowane podjęciem pracy, co sprawia, że wartość stopy bezrobocia wg BAEL jest zwykle dużo niższa niż wartość stopy bezrobocia rejestrowanego.

⁷ Dane na podstawie: Banku Danych Lokalnych - Aktywność ekonomiczna ludności (dane kwartalne) oraz sprawozdań MRPiPS-01.

większość stanowiły kobiety (prawie 13,0 tys., tj. 88,0% ogółu). Udział tej grupy wśród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych kobiet wyniósł 29,2% i przyjął wartość o 4,7 pp. niższą niż w roku poprzednim.

Spośród 46,1 tys. kobiet, które rejestrowały się w powiatowych urzędach pracy od stycznia do października 2020 roku, 4,4 tys. (9,5%) nie podjęło zatrudnienia w związku z urodzeniem dziecka. Na koniec października w rejestrach znajdowało się 11,1 tys. bezrobotnych kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Była to jedna czwarta wszystkich zarejestrowanych kobiet.

Sytuacja związana z wybuchem epidemii wyraźnie wpłynęła na zatrudnienie kobiet. W opracowaniu „Worker Security and the COVID-19 Crisis” OECD zwraca uwagę, że problemy z utrzymaniem zatrudnienia w związku z epidemią COVID-19 w większym stopniu dotknęły sektory usług, w których dominuje zatrudnienie kobiet (m.in. branża hotelarska, gastronomiczna, handel), a w mniejszym branże zdominowane przez mężczyzn (budownictwo, produkcja). W sytuacji kryzysu kobiety są bardziej narażone na ryzyko utraty płynności ekonomicznej. Różnice w liczbie przepracowanych godzin, stażu pracy i wynagrodzeniu sprawiają, że kobiety bardziej niż mężczyźni są narażone na zwolnienia. Kryzys zwiększył także czas spędzany w domu na opiece oraz nadzorze nad dziećmi. Zamknięcie placówek opiekuńczych i edukacyjnych zwiększyło obciążenie kobiet obowiązkami domowymi, co mogło przyczynić się do porzucenia lub odsunięcia w czasie decyzji kobiet o powrocie na rynek pracy⁸.

W okresie epidemii odsetek kobiet rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy wzrastał. W marcu zarejestrowało się 3,8 tys. kobiet, co stanowiło 48,6% z wszystkich osób zgłaszających się do urzędów. W październiku udział ten wzrósł do 49,6% (4,8 tys. zarejestrowanych kobiet).

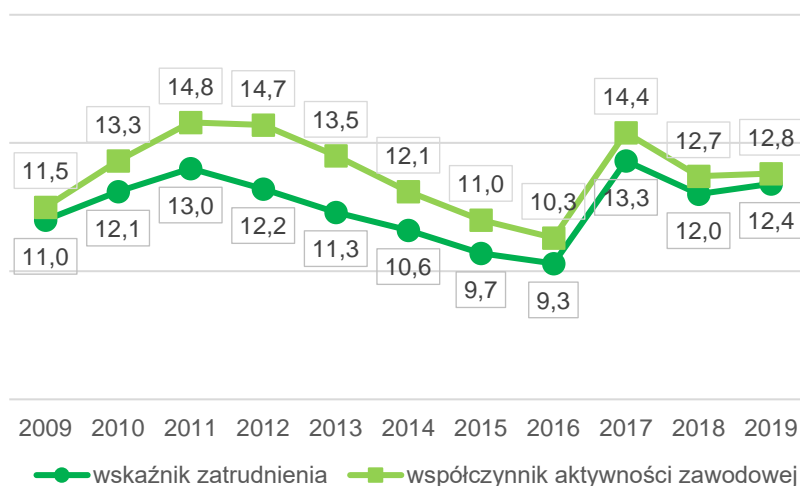
Osoby z niepełnosprawnościami

Jedną z najbardziej wykluczonych grup na rynku pracy są osoby z niepełnosprawnościami. Aktywność zawodowa tej grupy jest znacznie niższa niż ogółu populacji. W 2019 roku tylko 12,8% niepełnosprawnych mieszkańców województwa małopolskiego było aktywnych zawodowo (pracowało, poszukiwało pracy lub było bezrobotnymi), wobec 55,6% wszystkich mieszkańców województwa.

⁸ OECD Employment outlook 2020 „Worker Security and the COVID-19 Crisis”, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/1686c758-en.pdf?expires=1599459519&id=id&accname=guest&checksum=3D5E632767BC435EB44A8A1750319B5A>, dostęp [07/09/2020].

Choć w porównaniu do poprzedniego roku wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wzrósł, to nadal jego wartość była niska. W ostatnim kwartale 2019 roku w województwie pracowało zaledwie 21,3% osób z niepełnosprawnościami w wieku od 16 do 64 lat. Wartość wskaźnika zatrudnienia niepełnosprawnych w Małopolsce była niższa od wartości ogólnopolskiej o 2,9 pp.

Wykres 8. Zmiana wskaźnika aktywności zawodowej oraz wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w wieku 16 i więcej lat, lata 2009-2019

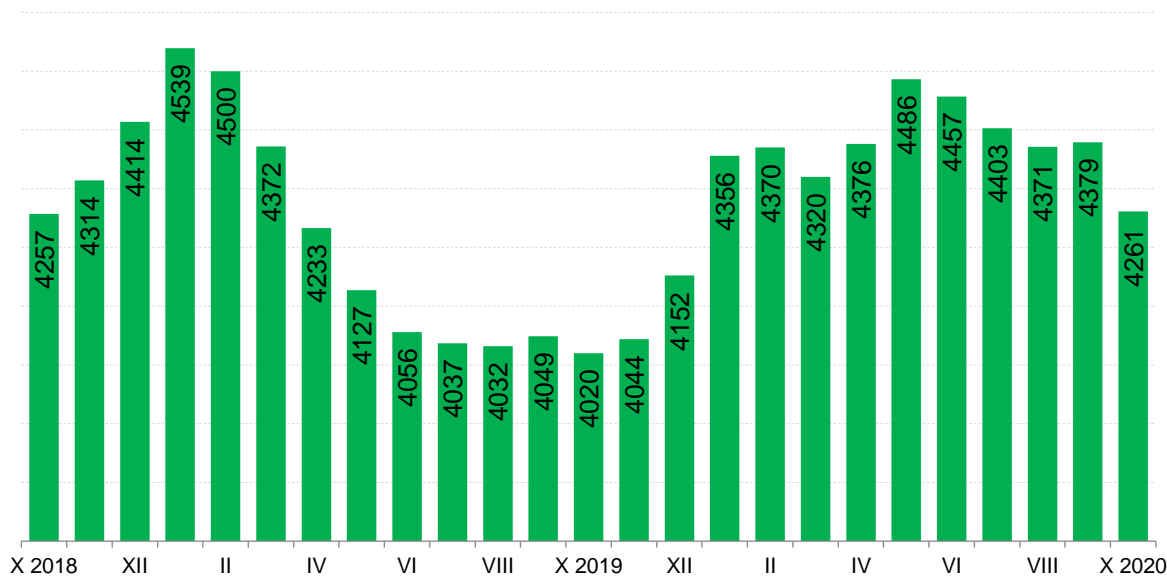
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niski poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych nie jest wyłącznie wynikiem problemów zdrowotnych. Istotne znaczenie odgrywa ich własne przekonanie o braku szans na rynku pracy spowodowane najczęściej niską samooceną, brakiem wiary w siebie i własne umiejętności oraz lękiem przed zmianami. Konsekwencją wymienionych czynników jest zaniechanie podejmowania przez osoby niepełnosprawne działań mających na celu powrót na rynek pracy. Postawę bierności utrwala także obawa przed zmniejszeniem lub całkowitą utratą świadczeń społecznych pobieranych z tytułu niepełnosprawności, co w opinii części osób z niepełnosprawnościami może nastąpić po podjęciu przez nich zatrudnienia. W 2019 r. spośród 1 173 tys. biernych zawodowo mieszkańców Małopolski, 11,2% nie podejmowało aktywności zawodowej ze względu na niepełnosprawność.

Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami zarejestrowana w PUP w Małopolsce od lat utrzymuje się na poziomie powyżej 4 tys. osób. Na koniec października 2020 r.

w rejestrach małopolskich powiatowych urzędów pracy było 4 261 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, wśród nich 56,4% stanowili mężczyźni.

Wykres 9. Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami, październik 2018 - październik 2020r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01). Ograniczenia związane z przemieszczaniem się oraz wysokie ryzyko zakażenia sprawiły, że w okresie epidemii osoby z niepełnosprawnościami rzadziej zgłaszały się do urzędów pracy niż w poprzednich latach. Od stycznia do października 2020 r. w małopolskich PUP zarejestrowało się 3 987 osób z niepełnosprawnościami podczas gdy w tym samym okresie ubiegłego roku dokonano rejestracji takich 5 232 osób. Jednocześnie zmalał w okresie epidemii udział osób niepełnosprawnych w ogóle bezrobotnych. Po raz pierwszy od dwóch lat osiągnął wynik poniżej 6,0%. W październiku wyniósł 5,3% tj. o 1,3 pp. mniej niż w tym samym miesiącu ubiegłego roku.

W podziale na powiaty utrzymuje się duże zróżnicowanie odsetka bezrobotnych z niepełnosprawnościami. W październiku największy udział tej grupy w ogóle bezrobotnych zanotowano w Tarnowie (10,6%) i powiecie gorlickim (10,2%). Najmniejszy natomiast w powiatach: tatrzańskim, nowotarskim, nowosądeckim i proszowickim (poniżej 3,5%).

Tabela 4. Bezrobotni z niepełnosprawnościami w rejestrach powiatowych urzędów pracy w Małopolsce, październik 2020 r.

powiaty	bezrobotni ogółem	bezrobotni z niepełnosprawnościami	odsetek bezrobotnych z niepełnosprawnościami w ogóle
tatrzański	2 419	49	2,0%
nowotarski	4 656	148	3,2%
nowosądecki	6 959	235	3,4%
proszowicki	995	34	3,4%
limanowski	4 307	149	3,5%
olkuski	3 504	134	3,8%
dąbrowski	2 543	105	4,1%
wielicki	2 881	120	4,2%
miechowski	1 033	45	4,4%
krakowski	5 586	254	4,5%
suski	2 048	100	4,9%
myślenicki	1 840	98	5,3%
chrzanowski	3 316	180	5,4%
tarnowski	4 896	271	5,5%
oświęcimski	3 450	198	5,7%
wadowicki	4 221	251	5,9%
brzeski	2 005	121	6,0%
Kraków miasto	14 682	929	6,3%
bocheński	1 695	117	6,9%
Nowy Sącz miasto	1 748	132	7,6%
gorlicki	2 745	279	10,2%
Tarnów miasto	2 930	312	10,6%
Razem	80 459	4 261	5,3%

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań powiatowych urzędów pracy (MRPiPS-01)

Osoby o niskich kwalifikacjach

Zgodnie z definicją przyjętą dla okresu programowania 2014-2020, pod pojęciem osób o niskich kwalifikacjach należy rozumieć osoby z wykształceniem nie wyższym niż średnie.

Wg stanu na koniec III kwartału 2020 r. w małopolskich powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 66,4 tys. osób z wykształceniem co najwyżej średnim.

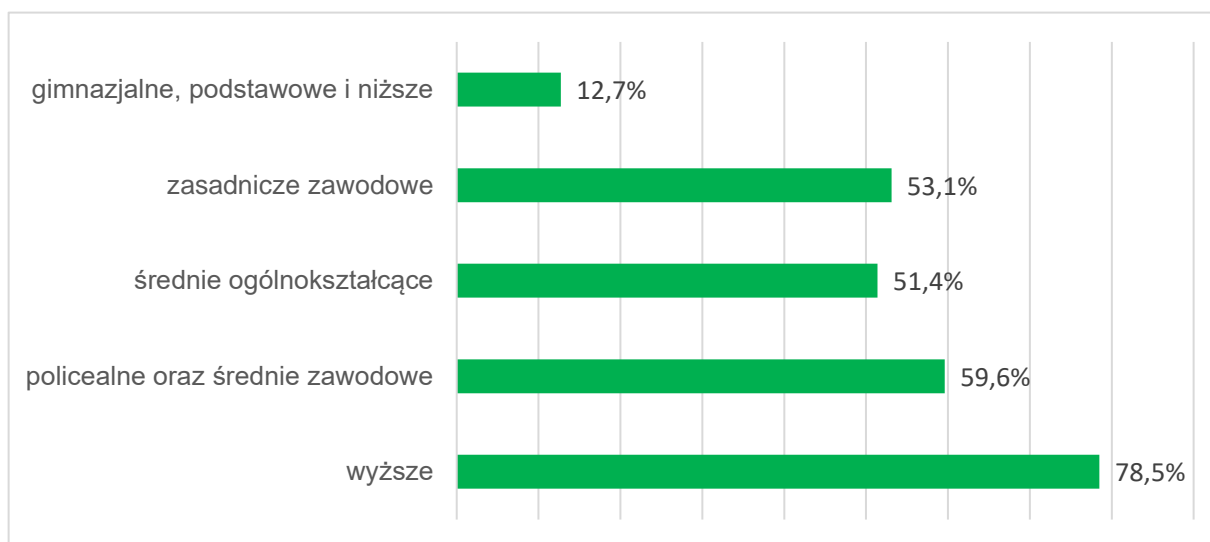
Stanowiły one 82,7% całej populacji bezrobotnych. W województwie widoczne jest niewielkie zróżnicowanie odsetka tej grupy między poszczególnymi powiatami.

Najniższy udział osób o niskich kwalifikacjach występuje w populacji bezrobotnych dużych miast – Krakowie, Nowym Sączu i Tarnowie.

Należy zauważyć, że grupa ta jest wewnętrznie zróżnicowana. Wykształcenie jest jednym z istotnych czynników warunkujących pozycję na rynku pracy.

Potwierdzeniem na to jest wyraźna korelacja pomiędzy poziomem wykształcenia, a stopą bezrobocia oraz wskaźnikiem zatrudnienia. Dane BAEL wskazują, że im wyższy poziom wykształcenia tym niższe zagrożenie bezrobociem. W grupie osób z wyższym wykształceniem stopa bezrobocia przyjmuje najniższe wartości, natomiast wskaźnik zatrudnienia – najwyższe. W przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym sytuacja jest odwrotna.

Wykres 10. Wskaźnik zatrudnienia wg poziomu wykształcenia, stan na koniec 2019r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.